

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ν.π.δ.δ.)
Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 19, 104 32 ΑΘΗΝΑ
Τηλ/φαξ: 210-8834818, 210 -8827017

Αθήνα, 11/09/2020

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΕΚΝΩΝ

Αφού σας συγχαρούμε για το έργο σας και σας ευχαριστήσουμε για την πρόσκληση του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος στις εργασίες της Επιτροπής, όπου εκφράσαμε τις θέσεις του Συνδέσμου αναφορικά με το θέμα της συνεπιμέλειας των τέκνων, επιθυμούμε και εγγράφως να σας ενημερώσουμε ως προς τα εξής:

Ο Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και εκπροσωπεί επιστημονικά και επαγγελματικά όλους τους Κοινωνικούς Λειτουργούς της Χώρας.

Οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ίσης μεταχείρισης, που αποτελούν -μεταξύ άλλων- βασικές αξίες για το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού, υποδηλώνουν τη συμφωνία μας για τη θεσμοθέτηση της συνεπιμέλειας τέκνων, στο πλαίσιο αναμόρφωσης του Οικογενειακού Δικαίου, εναρμονιζόμενοι, ως χώρα, με το ψήφισμα 2079 (2015) του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την ενεργό και κοινή συμμετοχή των γονέων στην ανατροφή των τέκνων ακόμα και μετά τη ρήξη του κοινού τους δεσμού (γάμος, σύμφωνο συμβίωσης, κ.α).

Η ανατροφή του παιδιού και από τους δύο γονείς και η αδιάκοπη παρουσία και συμμετοχή τους στη φροντίδα του αποτελεί εχέγγυο για την ασφαλή ψυχοσυναισθηματική του ανάπτυξη καθώς και την ομαλή μετάβασή του στην ενηλικίωση¹. Η σπουδαιότητα της ανατροφής και φροντίδας δεν επιτρέπει αποκλεισμούς προς κάποιον γονέα (εκτός αν σπουδαίος λόγος επιτάσσει) καθώς ο γονικός ρόλος, από τη στιγμή που αποκτιέται, επιφέρει εξίσου δικαιώματα και υποχρεώσεις προς όφελος του παιδιού. Άλλωστε σε σχετικές διεθνείς μελέτες²

-
1. Με βάση το άρθρο 9 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όπως κυρώθηκε στη χώρα με τον Ν. 2101/1992 - ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992.
 2. Fransson, E., Hjern, A. & Bergström, M. (2018). What can we say regarding shared parenting arrangements for Swedish children?, *Journal of Divorce & Remarriage*, 59, (5), pp. 349-358, DOI: 10.1080/10502556.2018.1454198

αποτυπώνεται ότι παιδιά που ανατρέφονται είτε από τους δύο γονείς, είτε βρίσκονται σε καθεστώς κοινής επιμέλειας, όπως παρατηρούν και τα σημαντικά πρόσωπα φροντίδας τους -παιδαγωγοί, γονείς- εμφανίζουν στατιστικά μικρότερο βαθμό συναισθηματικών διαταραχών ή διαταραχών συμπεριφοράς.

Όταν όμως οι γονείς δεν συμφωνούν σε ένα κοινό πλάνο ανατροφής και φροντίδας και υπάρχει κίνδυνος για την ασφαλή ανάπτυξη του παιδιού, λόγω συγκρουσιακότητας και διένεξης από πλευράς των γονέων, τότε είναι καίριο να ληφθούν υπόψη τα κάτωθι :

✚ Τόσο η διεθνής πρακτική και η εμπειρία του πεδίου στη χώρα μας όσο και αναφορές και καταγραφές που προκύπτουν στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων, των Περιφερειών, των Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων, των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης, και γενικότερα σε όλες τις Υπηρεσίες που εμπλέκονται στην παιδική προστασία, ως προς το ζήτημα της συνεπιμέλειας τονίζουν ότι σημαντικά για την υγιή ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και τη δυνατότητα κοινής επιμέλειας από τους γονείς είναι: **α) ο βαθμός ωριμότητας των γονέων, β) η διαμορφούμενη σχέση (συγκρουσιακή/ διενέξεις) μεταξύ των γονέων, γ) η αντίληψη του γονεϊκού ρόλου και ο βαθμός της συναισθηματικής διαθεσιμότητας των γονέων προς το παιδί, δ) η αυξανόμενη διαμάχη μεταξύ των γονέων και ε) η αντίληψη του ενός γονέα για το τι συνιστά κίνδυνο για ένα παιδί, που βρίσκεται στη φροντίδα του έτερου γονέα (Trinder, 2010)³.**

✚ Επίσης καίριο σημείο αποτελεί, πριν από την απόφαση κοινής επιμέλειας από τους γονείς, να λαμβάνεται υπόψη πάντα η γνώμη του παιδιού⁴, εφόσον σε μελέτες που έχουν διεξαχθεί σε ενήλικες, οι οποίοι ως παιδιά είχαν την εμπειρία της κοινής επιμέλειας, καταδεικνύεται ότι τα σχέδια ανατροφής παιδιών (*parenting plans*) ήταν περισσότερο επικεντρωμένα στη σταθερή και ίση κατανομή των αρμοδιοτήτων και των δικαιωμάτων μεταξύ των γονέων και λιγότερο στις πραγματικές ανάγκες του παιδιού (Whitehead, 2015)⁵.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, διαχρονικό αλλά και επίκαιρο όσο ποτέ αναδεικνύεται το πάγιο αίτημα του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος για την **ενεργοποίηση του άρθρου 49 του Ν.2447/1996**, όπου προβλέπεται η σύσταση οργανωμένης Κοινωνικής Υπηρεσίας στα Πρωτοδικεία της χώρας, η οποία θα

3. Archer-Kuhn, B. (2019). Understanding the parent experience in child custody decision-making: how social workers can help, *Families in Society: the Journal of Contemporary Social Services*, pp.1-13, DOI: 10.1177/1044389419825592 journals.sagepub.com/home/fis

4. Σύμφωνα με το άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όπως κυρώθηκε στη χώρα με τον Ν. 2101/1992 - ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992.

5. Whitehead, D. (2015). Is shared custody the Alchemy of family law? *Canadian Family Law Quarterly*, 35 (1), pp.1-30.

μπορούσε διεπιστημονικά να αναλάβει υποθέσεις που αφορούν θέματα συνεπιμέλειας παιδιών. Η μακρόχρονη εμπειρία των κοινωνικών λειτουργών που εργάζονται στο πεδίο της παιδικής προστασίας μαρτυρεί ότι ιδιαίτερα στις περιπτώσεις συγκρουσιακών διαζυγίων ή διενέξεων μεταξύ των γονέων, που αποτυπώνεται με τη διάρρηξη του οικογενειακού δεσμού, είναι απαραίτητη η παρέμβαση μιας δημόσιας κοινωνικής υπηρεσίας, κατά τα πρότυπα άλλων χωρών, η οποία θα λειτουργεί με διεπιστημονική στελέχωση {κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι και άλλοι εξειδικευμένοι επιστήμονες}, ακολουθώντας συγκεκριμένα πρωτόκολλα: αξιολόγησης, συμβουλευτικής {εκπαιδευτικές οικογενειακές συνεδρίες} και τέλος θεραπευτικών παρεμβάσεων, όπου απαιτείται -μετά από διαγνωστική εκτίμηση-, πάντα με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και την προστασία του.

Οι συγκεκριμένες Κοινωνικές Υπηρεσίες, εφόσον στελεχωθούν και λειτουργήσουν, θα αποτελούν θεσμό και οι επαγγελματίες που θα τις στελεχώνουν θα έχουν τις κάτωθι αρμοδιότητες: αξιολόγηση συνθηκών διαβίωσης του παιδιού καθώς και των αναγκών του, αξιολόγηση γονεϊκότητας⁶, διενέργεια κατ' οίκον επισκέψεων, δυνατότητα μετα-παρακολούθησης (follow-up) και αξιολόγηση με συγκεκριμένα εργαλεία του βαθμού λειτουργικότητας του πλάνου ανατροφής του παιδιού από τους γονείς του. Στις Υπηρεσίες αυτές θα μπορούν να προσφεύγουν οι πολίτες συμβουλευτικά αυτοβούλως ή μετά από παραπομπή του δικαστηρίου, προκειμένου να προετοιμάζονται και να υποστηρίζονται σχετικά με τη συνεπιμέλεια των τέκνων τους.

Έρευνα ⁷ που πραγματοποιήθηκε στις ΗΠΑ σχετικά με την αποτελεσματικότητα παρόμοιων υπηρεσιών (*Pro Bono Parenting Coordination Programs*⁸) σημειώνει ότι μετά τις παρεμβάσεις τους σε 491 περιπτώσεις που παραπέμφθηκαν από το Δικαστήριο για επίλυση συγκρούσεων, μόνο οι 254 συνέχισαν (μετά από 1 έτος παρακολούθησης) σε χρήση ένδικων μέσων (επομένως κατά 48,27% μειώθηκε το ποσοστό των προσφυγών στα δικαστήρια σχετικά με θέματα ανατροφής παιδιών και ρύθμισης της επιμέλειας).

6. Woodcock, J. (2003). The social work assessment of parenting: an exploration, *British Journal of Social Work*, 33, pp. 87-106.

7. Brewster et al., (2011). Evaluating parenting coordination programs: encouraging results from pilot testing a research methodology, *Journal of Child Custody*, 8, (4), pp.247-267, DOI: 10.1080/15379418.2011.620926.

8. Ο ρόλος των PCP είναι να διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των γονέων που είναι σε διαμάχη λόγω διαζυγίου και αναλαμβάνουν την επίλυση διενέξεων, βοηθώντας τους εμπλεκόμενους να εφαρμόσουν το γονεϊκό πλάνο ανατροφής, κάνοντας σχετικές συστάσεις, παρέχοντας εκπαιδευτική καθοδήγηση στα πλαίσια του σκεπτικού της δικαστικής απόφασης. Mitcham- Smith, M. & Henry, W. (2007). High-conflict divorce solutions: parenting coordination as an innovative co-parenting intervention, *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 15, (4), pp. 368-373.